31988L0301

KOMISIJAS DIREKTĪVA
(1988. gada 16. maijs)
par konkurenci telekomunikāciju termināliekārtu tirgos

(88/301/EEK)

EIROPAS KOPIENU KOMISIJA,

ņemot vērā Eiropas Ekonomikas kopienas dibināšanas līgumu, un jo īpaši tā 90. panta 3. punktu,

tā kā:

(1) Visās dalībvalstīs telekomunikācijas pilnīgi vai daļēji ir valsts monopols, kas parasti izpaužas tā, ka vienai vai vairākām struktūrām ir īpašas vai izņēmuma tiesības, un šīs struktūras atbild par tīkla infrastruktūras nodrošināšanu un darbību un ar to saistītiem pakalpojumiem. Tomēr bieži šīs tiesības ir plašākas nekā tikai tīkla nodrošināšanas pakalpojumi un ietver tādu lietotāju termināliekārtu piegādi, kas paredzētas pieslēgšanai tīklam. Pēdējās desmitgadēs tīklos ir notikusi ievērojama tehniska attīstība, un īpaši pārsteidzoši tā ir norisinājusies termināliekārtu jomā.

(2) Vairākās dalībvalstīs, reaģējot uz tehnikas un ekonomikas attīstību, ir pārskatīts īpašo vai izņēmuma tiesību piešķirums telekomunikāciju nozarē. Termināliekārtu tipu dažādošana un iespēja terminālus dažādi izmantot nozīmē, ka lietotājiem jāļauj brīvi izvēlēties iekārtas, lai viņiem dotu iespēju gūt maksimālu labumu no nozares tehnoloģijas sasniegumiem.

(3) Ar Līguma 30. pantu ir aizliegts kvantitatīvi ierobežot importu no citām dalībvalstīm un veikt jebkurus citus pasākumus, kam ir līdzvērtīgs rezultāts. Īpašo vai izņēmuma tiesību piešķiršana vienas organizācijas importa un tirgus precēm var izraisīt un bieži izraisa to, ka ierobežo importu no citām dalībvalstīm.

(4) Ar Līguma 37. pantu ir noteikts, ka dalībvalstīs komerciālus valsts monopolus pakāpeniski pielāgo tā, lai, beidzoties pārejas periodam, preču sagādes un tirdzniecības nosacījumos nebūtu nekādas dalībvalstu pilsoņu diskriminācijas.

Šā panta noteikumi attiecas uz visām struktūrām, ar kuru starpniecību dalībvalstī *de jure* vai *de facto* tieši vai netieši pārrauga, nosaka vai būtiski ietekmē dalībvalstu savstarpējo importu un eksportu. Šos noteikumus līdzīgi piemēro tiem monopoliem, ko valsts ir deleģējusi citiem. Ar 37. panta 2. punktu dalībvalstīm ir aizliegts ieviest jebkuru jaunu pasākumu, kas ir pretrunā 37. panta 1. punktā noteiktajiem principiem.

(5) Attiecīgo valstu telekomunikāciju monopoli, kam ir īpašās vai izņēmuma tiesības, kas attiecas uz termināliekārtām, tās realizē tā, ka faktiski, padarot neizdevīgas iekārtas no citām dalībvalstīm, ievērojami ierobežo lietotāju iespējas brīvi izvēlēties tās iekārtas, kuras vispilnīgāk atbilst viņu vajadzībām cenas un kvalitātes ziņā neatkarīgi no izcelsmes. Tāpēc šo tiesību realizācija nevienā dalībvalstī, izņemot Spāniju un Portugāli, kur valsts monopoli līdz pārejas perioda beigām pakāpeniski jāpielāgo, kā paredzēts Pievienošanās aktā, nav savienojama ar 37. pantu.

(6) Uzstādīšanas un uzturēšanas pakalpojumu nodrošinājums ir svarīgs faktors, kas nosaka termināliekārtas pirkšanu vai nomu. Izņēmuma tiesību paturēšana šajā jomā noteiktu arī izņēmuma tirdzniecības tiesību paturēšanu. Tāpēc šādas tiesības jāatceļ, lai izņēmuma importa un tirdzniecības tiesību atcelšanai būtu praktiska nozīme.

(7) Līguma 59. pantā ir paredzēts, ka "pārejas periodā pakāpeniski atceļ pakalpojumu sniegšanas brīvības ierobežojumus Kopienā to dalībvalstu pilsoņiem, kas veic uzņēmējdarbību tādā Kopienas dalībvalstī, kura nav tās personas valsts, kam šie pakalpojumi domāti". Terminālu uzturēšana ir pakalpojums Līguma 60. panta nozīmē. Tā kā pārejas periods ir beidzies, attiecīgajam pakalpojumam, kuru no tirdzniecības viedokļa nevar atdalīt no terminālu tirdzniecības, jābūt brīvi pieejamam, īpaši tad, ja to sniedz kvalificēti operatori.

(8) Līguma 90. panta 1. punktā ir paredzēts, ka "attiecībā uz publiskiem uzņēmumiem un uzņēmumiem, kam dalībvalstis piešķirušas īpašas vai izņēmuma tiesības, dalībvalstis neievieš un neuztur spēkā nevienu pasākumu, kurš ir pretrunā šā Līguma noteikumiem, īpaši 7. panta un 85. līdz 94. panta noteikumiem".

(9) Termināliekārtu tirgus regulācijas sistēma joprojām parasti pieļauj konkurences traucējumus kopējā tirgū; šī situācija joprojām izraisa Līgumā noteikto konkurences noteikumu pārkāpumus un nevēlami ietekmē tirdzniecības attīstību tādā mērā, ka ir pret Kopienas interesēm. Lai konkurence termināliekārtu tirgū pastiprinātos, jāievieš caurskatāmas tehniskā raksturojuma un tipveida apstiprinājuma procedūras, kas atbilst galvenajām prasībām, kuras minētas Padomes Direktīvā 86/361/EEK [1] un atļauj termināliekārtu brīvu apgrozību. Savukārt šāda caurskatāmība noteikti ietver tehnisko raksturojumu un tipveida apstiprinājuma procedūru publicēšanu. Lai nodrošinātu to, ka pēdējās piemēro caurskatāmi, objektīvi un bez diskriminācijas, minēto noteikumu izstrāde un piemērošana būtu jāuztic tādām struktūrām, kas nav atkarīgas no konkurentiem attiecīgajā tirgū. Raksturojumu un tipveida apstiprinājumu procedūras noteikti jāpublicē vienlaicīgi un regulāri. Publicēšanas vienlaicīgums nodrošinās arī izvairīšanos no tādas uzvedības, kas ir pretrunā Līgumam. Publicēšanas vienlaicīgumu un regularitāti var nodrošināt tikai ar tādu juridisku aktu, kas ir saistošs visām dalībvalstīm. Šajā nolūkā piemērotākais akts ir direktīva.

(10) Ar Līgumu Komisijai ir uzticēti ļoti skaidri uzdevumi un dotas īpašas pilnvaras uzraudzīt attiecības starp dalībvalstīm un tiem dalībvalstu publiskiem uzņēmumiem un uzņēmumiem, kam šīs dalībvalstis ir piešķirušas īpašās vai izņēmuma tiesības, īpaši, ciktāl tas attiecas uz kvantitatīvo ierobežojumu un tiem līdzvērtīgu pasākumu atcelšanu, diskrimināciju starp dalībvalstu pilsoņiem un konkurenci. Tāpēc vienīgais akts, ar ko Komisija var efektīvi izpildīt tai uzticētos uzdevumus un pilnvaras, ir direktīva, kuras pamatā ir 90. panta 3. punkts.

(11) Telekomunikāciju struktūras vai uzņēmumi ir uzņēmumi 90. panta 1. punkta nozīmē, tāpēc ka tie veic organizētu uzņēmējdarbību, kas saistīta ar preču ražošanu vai pakalpojumu sniegšanu. Tie ir vai nu publiski uzņēmumi, vai privāti uzņēmumi, kam dalībvalstis piešķirušas īpašas vai izņēmuma tiesības importēt, laist tirgū, pieslēgt, nodot ekspluatācijā telekomunikāciju termināliekārtas un/vai tās uzturēt. Īpašo un izņēmuma tiesību piešķirums un uzturēšana spēkā attiecībā uz termināliekārtām ir pasākums minētā panta nozīmē. Nosacījumi 90. panta 2. punkta piemērošanai nav izpildīti. Kaut arī telekomunikāciju tīkla nodrošinājums plašas sabiedrības lietošanai ir vispārējas ekonomiskas nozīmes pakalpojums, ko valsts uztic telekomunikāciju struktūrām, to īpašo vai izņēmuma tiesību atcelšana attiecībā uz termināliekārtu importu nebūtu šķērslis ne *de jure,* ne *de facto* minētā pakalpojuma sniegšanai. Jo vairāk tas ir tāpēc, ka dalībvalstīm ir tiesības izpildīt termināliekārtu tipveida apstiprinājuma procedūras, lai nodrošinātu to atbilstību galvenajām prasībām.

(12) Ar Līguma 86. pantu kā nesaderīgu ar kopējo tirgu aizliedz jebkura uzņēmuma vai vairāku uzņēmumu rīcību, ja tie ļaunprātīgi izmanto dominējošo stāvokli kopējā tirgū vai ievērojamā tā daļā.

(13) Telekomunikāciju struktūras atsevišķi vai kopīgi patur monopolu uz savas valsts telekomunikāciju tīklu. Valstu tīkli ir tirgi. Tāpēc šīm struktūrām atsevišķi vai kopīgi ir dominējošs stāvoklis ievērojamā attiecīgā tirgus daļā 86. panta nozīmē.

Īpašajām vai izņēmuma tiesībām uz termināliekārtu importu, ko šīm struktūrām piešķīrusi valsts:

— jānodrošina tas, ka lietotāji nomā iekārtas, ja vismaz ilgtermiņā lētāk būtu tās pirkt. Tā ar līgumiem par tīklu izmantošanu efektīvi panāk to, ka lietotājs pieņem papildu pakalpojumus, kam nav sakara ar šo līgumu priekšmetu,

[1] OV L 217, 5.8.1986., 21. lpp.

— jāierobežo noieta tirgi un jākavē tehnikas attīstība, jo telekomunikāciju struktūru piedāvāto iekārtu sortiments noteikti ir ierobežots un piedāvātās iekārtas nav labākās no tām, kas atbilst lielas daļas lietotāju prasībām.

Tāda rīcība ir noteikti aizliegta ar 86. panta d) un b) punktu un var lielā mērā ietekmēt tirdzniecību starp dalībvalstīm.

Jebkurā gadījumā šādas īpašas vai izņēmuma tiesības, kas attiecas uz termināliekārtu tirgu, rada situāciju, kura ir pretrunā Līguma 3. panta f) punkta mērķim, ar ko ir paredzēts ieviest sistēmu, ar kuru novērstu konkurences traucējumus kopējā tirgū un *a fortiori* nepieļauj konkurences novēršanu. Saskaņā ar Līguma 5. pantu dalībvalstīm ir pienākums atturēties no jebkura pasākuma, kas var apdraudēt Līguma mērķu, to skaitā 3. panta f) punktā minēto, sasniegšanu.

Tāpēc izņēmuma tiesības importēt un laist tirgū termināliekārtas jāuzskata par nesavienojamām ar 86. pantu, ņemot vērā 3. pantu, un saskaņā ar 90. panta 1. punktu dalībvalstij ir aizliegts piešķirt vai uzturēt spēkā šādas tiesības.

(14) Lai lietotājiem nodrošinātu piekļuvi termināliekārtai pēc viņu izvēles, jāzina un jādara caurskatāmi tā tīkla pieslēguma punktu raksturojumi, kur attiecīgā termināliekārta jāpieslēdz. Tāpēc dalībvalstīs jānodrošina tas, ka raksturojumus publicē un ka lietotājiem ir piekļuve pieslēguma punktiem.

(15) Lai varētu pārdot savus ražojumus, termināliekārtu izgatavotājiem jāzina, kādiem tehniskiem rādītājiem iekārtām jāatbilst. Tāpēc dalībvalstīm būtu jāformalizē un jāpublicē raksturojumu un tipveida apstiprinājumu noteikumi, kuri tām jādara zināmi Komisijai saskaņā ar Padomes Direktīvu 83/189/EEK ([1]). Raksturojumus var attiecināt uz ražojumiem, ko importē no citām dalībvalstīm tikai tiktāl, cik tie ir vajadzīgi, lai nodrošinātu atbilstību galvenajām prasībām, kas noteiktas Direktīvas 86/361/EEK 2. panta 17. punktā, ko var likumīgi prasīt saskaņā ar Kopienas tiesībām. Dalībvalstīs jebkurā gadījumā jānodrošina atbilstība Līguma 30. un 36. pantam, saskaņā ar ko importētājai dalībvalstij jāļauj tās teritorijā importēt termināliekārtu, kuru likumīgi izgatavo un laiž tirgū citā dalībvalstī, un importētāja dalībvalsts to var pakļaut tikai tipveida apstiprinājumam un, iespējams, atteikt apstiprinājumu, pamatojot to ar neatbilstību iepriekšminētajām galvenajām prasībām.

([1]) OV L 109, 28.3.1983., 8. lpp.

(16) Tūlītēja publicēšana nav diskutējama, ņemot vērā šo raksturojumu un procedūru sarežģītību. No otras puses, efektīva konkurence nav iespējama bez šādas publicēšanas, jo ar īpašajām vai izņēmuma tiesībām apveltīto struktūru vai uzņēmumu iespējamie konkurenti precīzi nezina rādītājus, kuriem viņu termināliekārtai jāatbilst, kā arī tipveida apstiprinājuma procedūru nosacījumus un attiecīgi savas izmaksas un to piemērošanas ilgumu. Tāpēc būtu jānosaka raksturojumu un tipveida apstiprinājuma procedūru publicēšanas termiņš. Divarpus gadu periods telekomunikāciju struktūrām ar īpašām vai izņēmuma tiesībām dos iespēju pielāgoties jaunajiem tirgus nosacījumiem un saimnieciskās dzīves dalībniekiem, īpaši mazajiem un vidējiem uzņēmumiem, ļaus pielāgoties jaunajai konkurences videi.

(17) Tipveida apstiprinājuma aprakstu un noteikumu uzraudzību nevar uzticēt konkurentam termināliekārtu tirgū, ņemot vērā neapšaubāmo interešu konfliktu. Tāpēc dalībvalstīm būtu jānodrošina tas, ka atbildību par tipveida apstiprinājumu aprakstu un noteikumu sastādīšanu nodod struktūrai, kas nav atkarīga ne no tīkla operatora, ne no viena cita konkurenta terminālu tirgū.

(18) Īpašo vai izņēmuma tiesību īpašnieki attiecīgo termināliekārtu tirgū ir varējuši saviem klientiem/pircējiem uzspiest ilgtermiņa līgumus, kas kavē tādas brīvas konkurences ieviešanu, kura saprātīgi īsā laikā dotu praktisku efektu. Tāpēc lietotājiem jādod tiesības panākt savu līgumu termiņu pārskatīšanu,

IR PIEŅĒMUSI ŠO DIREKTĪVU.

1. pants

Šajā direktīvā:

— "termināliekārta" ir iekārta, ko tieši vai netieši pieslēdz pie publiska telekomunikāciju tīkla pieslēguma punktiem, lai nosūtītu, apstrādātu vai saņemtu informāciju. Pieslēgums ir netiešs, ja iekārta ir starp terminālu un tīkla pieslēguma punktu. Abos gadījumos (tieši vai netieši) pieslēgumu var izveidot ar vadiem, optisko šķiedru vai elektromagnētiski.

Termināliekārtas ir arī uztvērējsatelītstacijas, kam nav atpakaļsavienojuma ar dalībvalsts publisko tīklu,

— "uzņēmums" ir publiska/valsts vai privāta struktūra, kam dalībvalsts piešķir īpašas vai izņēmuma tiesības telekomunikāciju termināliekārtu importēšanai, laišanai tirgū, pieslēgšanai, nodošanai ekspluatācijā un/vai uzturēšanai.

2. pants

Dalībvalstis, kas uzņēmumiem ir piešķīrušas īpašas vai izņēmuma tiesības 1. panta nozīmē, nodrošina to, ka šīs tiesības atceļ.

Vēlākais trīs mēnešus pēc šīs direktīvas izziņošanas tās informē Komisiju par šajā nolūkā veiktajiem pasākumiem vai ieviestajiem likumdošanas aktiem.

3. pants

Dalībvalstīs saimnieciskās dzīves dalībniekiem nodrošina tiesības importēt, laist tirgū, pieslēgt, nodot ekspluatācijā un uzturēt termināliekārtas. Tomēr dalībvalstīs var:

— gadījumā, ja nav tehniskās dokumentācijas, neļaut termināliekārtu pieslēgt un nodot ekspluatācijā, ja šāda iekārta saskaņā ar pamatotu 6. pantā minētās struktūras atzinumu neatbilst galvenajām prasībām, kas noteiktas Direktīvas 86/361/EEK 2. panta 17. punktā,

— ņemot vērā objektīvus, nediskriminējošus un publiski pieejamus kritērijus prasīt, lai saimnieciskās dzīves dalībniekiem ir tehniskā kvalifikācija, kas vajadzīga, lai pieslēgtu, nodotu ekspluatācijā un uzturētu termināliekārtu.

4. pants

Dalībvalstīs nodrošina to, ka lietotājiem ir piekļuve jauniem publiskā tīkla pieslēguma punktiem un ka šo punktu fizikālos raksturojumus publicē vēlākais 1988. gada 31. decembrī.

Piekļuvi tiem publiskā tīkla pieslēguma punktiem, kas bija 1988. gada 31. decembrī, saprātīgā laika periodā dod jebkuram lietotājam, kurš to lūdz.

5. pants

1. Dalībvalstis vēlākais 2. pantā minētajā dienā dara Komisijai zināmu visu to tehnisko raksturojumu un tipveida apstiprinājuma procedūru sarakstu, kas attiecas uz termināliekārtu, un norāda uz publikācijām.

Ja kādā dalībvalstī tie vēl nav publicēti, tad pēdējā nodrošina to, ka tos publicē vēlākais 8. pantā minētajās dienās.

2. Dalībvalstīs nodrošina to, ka visus citus termināliekārtu raksturojumus un tipveida apstiprinājuma procedūras formalizē un publicē. Dalībvalstis dara Komisijai zināmus tehniskos raksturojumus un tipveida apstiprinājuma procedūras saskaņā ar Direktīvu 83/189/EEK un 8. pantā noteikto grafiku.

6. pants

Dalībvalstīs nodrošina to, ka no 1989. gada 1. jūlija atbildību par 5. pantā minēto raksturojumu sastādīšanu, to piemērošanas uzraudzību un tipveida apstiprinājuma piešķiršanu uztic struktūrai, kas nav atkarīga no publiskiem/valsts vai privātiem uzņēmumiem, kuri piedāvā preces un/vai pakalpojumus telekomunikāciju nozarē.

7. pants

Dalībvalstīs veic pasākumus, kas vajadzīgi, lai nodrošinātu to, ka uzņēmumi 1. panta nozīmē saviem klientiem/pircējiem dod iespēju, ilgākais vienu gadu iepriekš brīdinot, izbeigt nomas vai uzturēšanas līgumus, kuri attiecas uz termināliekārtām, uz ko līgumu slēgšanas laikā attiecās īpašās vai izņēmuma tiesības.

Attiecībā uz termināliekārtām, kam ir vajadzīgs tipveida apstiprinājums, dalībvalstīs nodrošina to, ka attiecīgie uzņēmumi pieļauj šo izbeigšanu vēlākais 8. pantā paredzētajās dienās. Attiecībā uz termināliekārtām, kam nav vajadzīgs tipveida apstiprinājums, dalībvalstīs šo iespēju ievieš vēlākais 2. pantā paredzētajā dienā.

8. pants

Dalībvalstis informē Komisiju par tehnisko raksturojumu un tipveida apstiprinājuma procedūru projektiem, kas minēti 5. panta 2. punktā:

— vēlākais 1988. gada 31. decembrī attiecībā uz iekārtām, kas sarakstā I pielikumā ir iekļautas A kategorijā,

— vēlākais 1989. gada 30. septembrī attiecībā uz iekārtām, kas sarakstā I pielikumā ir iekļautas B kategorijā,

— vēlākais 1990. gada 30. jūnijā attiecībā uz citām termināliekārtām, kas sarakstā I pielikumā ir iekļautas C kategorijā.

Dalībvalstīs šie raksturojumi un tipveida apstiprinājuma procedūras stājas spēkā pēc tam, kad ir beidzies Direktīvā 83/189/EEK paredzētās procedūras termiņš.

9. pants

Dalībvalstis katra gada beigās sniedz Komisijai ziņojumu, kas tai dod iespēju uzraudzīt atbilstību 2., 3., 4., 6. un 7. panta noteikumiem.

Ziņojuma izklāsts ir pievienots II pielikumā.

10. pants

Šīs direktīvas noteikumi neskar Spānijas un Portugāles pievienošanās dokumentu noteikumus un īpaši Pievienošanās akta 48. un 208. pantu.

11. pants

Šī direktīva ir adresēta dalībvalstīm.

Briselē, 1988. gada 16. maijā

Komisijas vārdā —

Komisijas loceklis

Peter SUTHERLAND

I PIELIKUMS

Termināliekārtu saraksts, kas minēts 8. pantā

	Kategorija
Papildu telefona aparāts; privātās automātiskās nozaru centrāles (PABX):	A
Modēmi:	A
Teleksa termināli:	B
Datu pārraides termināli:	B
Mobilie telefoni:	B
Uztvērējsatelītstacijas, kam nav atpakaļsavienojuma ar dalībvalsts publisko tīklu:	B
Pirmais telefona aparāts:	C
Citas termināliekārtas:	C

II PIELIKUMS

9. pantā paredzētā ziņojuma izklāsts

2. panta ieviešana

1. Termināliekārtas, attiecībā uz kurām attiecīgajā laikā groza likumdošanas aktus vai kuri ir grozīti.

   Pa termināliekārtu kategorijām:

   — pasākuma pieņemšanas diena vai

   — likumprojekta iesniegšanas diena, vai

   — pasākuma spēkā stāšanās diena.

2. Termināliekārtas, uz kurām joprojām attiecas īpašas vai izņēmuma tiesības:

   — termināliekārtas tips un tiesības.

3. panta ieviešana

— termināliekārtas, kuru pieslēgšana un/vai pasūtīšana ir ierobežota,

— vajadzīgā tehniskā kvalifikācija, norādot publikāciju.

4. panta ieviešana

— norādes uz publikācijām, kurās ir noteikti fizikālie raksturojumi,

— esošo publiskā tīkla pieslēguma punktu skaits,

— to publiskā tīkla pieslēguma punktu skaits, kuriem attiecīgajā laikā var piekļūt.

6. panta ieviešana

— neatkarīgā struktūra vai struktūras.

7. panta ieviešana

— pasākumi, kas stājušies spēkā un

— izbeigto līgumu skaits.